

34e jaargang nrs. 5 sept.-okt. 1984

Inhoud:

7 - weekdieren algemeen	91 - 92
8 - keverslakken	59 - 66
9 - buikpotigen	383 - 386
25 - armpotigen	43 - 48
28 - literatuur	115 - 116
29 - varia maritima bijlage	461 - 462

ISBN 0165 - 8980

Administratie en redactie
Dr. Lelykade 39, 2583 CL Den Haag
telefoon 070 - 502528, giro 606100
Stichting Biologia Maritima

tweemaandelijks uitgave
abonnementsprijs f 28,50 per jaar.

Paalworm terug in New York

Als gevolg van de watervervuiling is ongeveer 40 jaar geleden ook de paalworm, *Teredo navalis* L., 1758, uit Newarkbaai en de haven van New York verdwenen. Sindsdien is er veel gedaan om de vervuiling tegen te gaan. Dit is niet tevergeefs geweest, maar nu blijkt volgens Irene Belmore van het Battelle New England Marine Research Laboratory (Sea Secrets, vol. 28 (4): 6-7), dat met het schonere water ook de paalworm is teruggekeerd. Dit uiteraard tot groot ongenoegen van de eigenaars van houten steigers en boten.

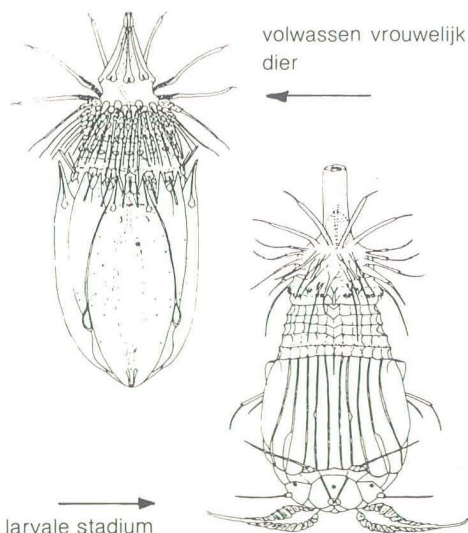
Nooit gedacht

Niet spoedig zal men iets over schelpen verzamelen vinden in een oorlogsverslag. Toch is dat mogelijk en wel in "U.S. Naval intelligence Operations in the Pacific during World War II" van W.J. Holmes, aldus lezen we in Hawaiian Shell News (vol. XXXII (7), 1984). De daarin beschreven gebeurtenis speelde in 1943. De Amerikaanse marine-inlichtingen-dienst zocht iemand met kennis van de stranden van Okinawa. Het succes was met Neil C. Vanzant, een marine-officier, toen hij een 80-jarige conchologist, genaamd Ditlev D. Thaanum, opspoorde. (Naar deze verzamelaar is ook een gastropodesoort genoemd, en wel *Terebra thaanumi* Pilsbry, 1921, een soort die voorkomt bij Hawaii). De aantekeningen, kaarten en foto's van Thaanum bleken zeer waardevol voor het opstellen van een eerste rapport. Belangrijker nog was, dat dit spoor leidde naar Daniel Boone Langford, een jongeman van 63, die samen met Thaanum schelpen had verzameld. Langford werd opgespoord in Arizona en Vanzant vloog onmiddellijk naar hem toe. Aldra bleek hem, dat Langford een encyclopedische kennis had van Okinawa, haar riffen en stranden. Admiraal Turner, die de landingen moest leiden, wist te bereiken, dat Langford als burger-expert in dienst trad, in welke hoedanigheid hij waardevolle diensten heeft verleend aan de amfibische troepen van het Amerikaanse 10e leger gedurende de gehele Okinawa-campagne.

Nieuwe stam

Dankzij een uitgebreid onderzoek van dr. Reinhart Kristensen, verbonden aan het Smithsonian Institution, is het dierenrijk met een 35ste stam of phylum verrijkt. Deze stam draagt de naam Loricifera, hetgeen pantserdragers betekend. De leden van deze stam zijn microscopisch klein en worden gevonden net onder de oppervlakte van de oceaanafzettingen en de zandbodem. De beschrijving van dit phylum door Kristensen is gebaseerd op onderzoek van exemplaren van *Nanaloricus mysticus* in alle stadia van larve tot volwassen dier. Volgens die beschrijving, aangehaald in *Sea Secrets* (vol. 27 (6): 9) bezitten deze dieren, die zijn verzameld nabij Roscoff (Bretagne), een mondapparaat dat bestaat uit een buigzame buis, die als een telescoop in het lichaam kan worden teruggetrokken. Opvallend zijn ook de uitsteeksels aan de kop. In het larvale stadium heeft *Nanaloricus* uitsteeksels aan de achterzijde van het lichaam, waarmee het zich door het water beweegt. Het is aannemelijk, dat deze stam een wijde verbreiding heeft. Reeds zijn zij verzameld nabij Groenland, Florida, Denemarken en in de Koraalzee.

Tekeningen van dr. Kristensen.

Eén dag verschil

In *Venus* (42 (1): 26-33) heeft Houart onder de titel "Three new tropical Muricacean species" de soort *Chicoreus paini* geïntroduceerd. Deze publicatie is eind juni 1983 verschenen. Op 1 juli 1983 beschreven H. Mühlhäuser en A. Alf in *Spixiana* (6 (2): 101-104) *Chicoreus kengaluae* als nieuwe soort. Henk K. Mienis (Club Conchylia Informatie, jg. XV (6): 42-43) betoogt, dat de beide nieuwe soorten slechts één soort zijn. Dit roept de vraag op, welke naam de juiste is. Volgens de regelen van de nomenclatuur is dat de oudste; ook al is er slechts één dag verschil. In dit geval dus de naam van Houart.

Nogmaals zeewesp

In 1982 (varia 428) hebben we melding gemaakt van het gevaar van de Australische zeewesp, *Chironex fleckeri* (niet *Choronex*, zoals toen abusievelijk is vermeld). Het gevaar is het grootst voor kleine kinderen. Het ministerie van gezondheid heeft twee gevallen met dodelijke afloop vastgesteld, zo lezen we in *Levantina* (no. 46: 539), beide in de omgeving van Darwin. In augustus 1980 betrof het een 7-jarige jongen, in april 1983 een 8-jarig meisje, beide inboorlingen. Men heeft naar aanleiding van deze ongevallen het publiek via de radio en de televisie uitgebreid gewaarschuwd.

Kwallenplaag

De laatste jaren is het aantal kwallen in de Middellandse Zee onrustbarend toegenomen. Het is aannemelijk, dat dit verschijnsel samenhangt met de vervuiling van die zee, waarvan het water zich slechts één maal per eeuw geheel ververst. De vrees, dat deze ontwikkeling een nadelige uitwerking kan hebben op toerisme en visserij, brengt de landen rond de Middellandse Zee aan de conferentietafel. In het kader van de UNEP (United Nations Environment Program) vindt samenwerking plaats om aan de vervuiling het hoofd te bieden. Eerst wordt onderzocht wat er precies aan de hand is. In 1985 hoopt men tot effectieve bestrijding te kunnen overgaan.